

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Sárkány Márta ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, dr. Tóth Szilvia ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve(alperes címe) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, Fejér Megyei Bíróság 2007. március 26. napján meghozott, 3.P.22.582/2006/12. számú ítélete ellen az alperes részéről 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja és az alperes által fizetendő kereseti illeték összegét 7.000 (hétezer) forintra leszállítja, valamint kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak további 7.000 (hétezer) forint kereseti illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12.000 (tizenkettőezer) forint másodfokú perköltséget és a Magyar Államnak külön felhívásra 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperes különböző nyilatkozataival megsértette jóhírnév, becsület és emberi méltóság védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a további jogsértéstől és kötelezze elégtételadásra, valamint 100.000.-Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte érdemi ellenkérelmében. Álláspontja szerint kijelentései olyan véleménynyilvánítások, amelyeket a felperes, mint közszereplő köteles eltűrni.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes a ...i Önkormányzat ...-i képviselő-testületi ülésén megsértette a felperes jóhírnevét azzal a kijelentésével, miszerint a felperes, mint a ügyvezetője bevallotta volna, hogy „nem is akar a ... üzemeltetésével foglalkozni ...(szerinte) az a baj, hogy a sportcsarnok egyáltalán megépült ... és legjobb lenne, ha ezzel kapcsolatban nem is kellene csinálnia semmit”. Megsértette továbbá a felperes jóhírnevét annak a 2006. június 12-én kelt, lakossági fórumra hívó szórólapnak a megszerkesztésével és terjesztésével is, amelyben rosszallását kifejezve („lehet ezt ...on?!”) azt híresztelte, hogy a felperes „havi jövedelme közel 1 millió Ft”. Az elsőfokú bíróság eltiltotta az alperest a hasonló jogsértések elkövetésétől, és kötelezte, hogy a ... című időszak lap jelen ítélet jogerőre emelkedése után megjelenő első számában saját költségén, bocsánatkérés mellett tegye közzé a fenti megállapításokat. Kötelezte arra is az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100.000.-Ft nem vagyoni kártérítést, valamint 25.000.-Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 27.000.-Ft feljegyzett kereseti illetéket.

Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes bár egy közüzemi vállalat vezetője, nem tekinthető közszereplőnek. Nem áll közvetlen kapcsolatban a fogyasztókkal, nincsen rájuk hatalmi, illetve tudatformáló hatással és nem tartozik számadással sem. Másrészt az alperes tagja azoknak a testületeknek, amelyek a felperes, illetve az általa vezetett cég irányítására hivatottak, de ezt a kollektív jogot egyedül nem gyakorolhatja. Felperessel szemben direkt hatalmi eszközöket nem használhat. Mindezek alapján az általános szabályok szerint vizsgálta meg a kereseti kérelmet. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy az alperes hamisan állította be úgy a felperesnek a szabadidőközponttal kapcsolatos tényszerűen elhangzott nyilatkozatait, mintha szándékosan elszabotálná annak felelős vezetését, annak ügyeivel nem kívánna foglalkozni. A sportcsarnok megépítésével kapcsolatos kijelentését a felperes azzal összefüggésben tette meg, hogy a vitatott beruházás által okozott problémákat érzése szerint egyedül rá kívánták hárítani, és tőle követelték a sportcsarnok, valamint általában a kulturális üzletág nyereségessé tételét. Az alperes a felperes személyét úgy állította be a nyilvánosság előtt, mintha állandóan kifogásokat keresne, és kerülné a munkát. A felperes megszólalását az alperes tévesen, sértő módon, szabotázsra utaló elismerő vallomásként interpretálta. A perben tanúként kihallgatott önkormányzati képviselők igazolták a szabadidőközpont veszteségességét, az önkormányzat a felperestől várta az ötleteket a bevétel növelésére, illetve a hatékony szervezői munkát. Egyik tanú sem állította, hogy a felperes felróható módon elhanyagolta volna ezzel kapcsolatos kötelezettségeit, bár néhányan nehezményezték, hogy az üzleti tervekben visszatérően szerepeltek a nagyobb költségvetési támogatás iránti igények. A felperes elmarasztalásáról senki sem tudott beszámolni.

A felperes munkabérével kapcsolatos állítás tekintetében azt fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a nem közszereplő felperes jövedelmének adatai nem nyilvánosak, a szórólap szövegéből kitűnően a mérhetetlenül magas munkabért a felperes meg sem érdemli. Az adat hozzávetőlegesen megfelelő volt, a prémiumot is magában foglaló bruttó átlagbér adatból az olvasók arra a felületes következtetésre juthatnak, hogy a kulturális intézmények veszteségessége, valamint a fűtési díjak emelkedése és a felperes indokolatlanul magas jövedelme között összefüggés van. Rámutatott, hogy lehetséges, hogy az alperes a felperes személyét és becsületét nem egyenes szándékkal támadta, de az tény, hogy az adott röplap az esetleges önkormányzati hibák első számú felelőseként a túlfizetett felperest jelenítette meg. Az alperesnek, aki hosszabb ideje önkormányzati képviselő, tudnia kellett, hogy a szabadidőközpont adóssága miből keletkezett. Így azt is ismernie kellett, hogy ehhez a felperes ügyvezetői tevékenységének nem volt köze. Mindezek alapján megállapította az alperes felelősségét ezen kijelentések tekintetében, és eltiltotta a jogsértéstől, továbbá elégtételadásra kötelezte. Ezt meghaladóan azonban a keresetben sérelmezett egyéb kijelentések vonatkozásában nem találta alaposnak a kereseti kérelmet. Azzal ugyanis az alperes nem követett el jogsértést, hogy a felperes alkalmatlanságával kapcsolatos véleményének helyt adott. Ugyanígy nem tekinthető jogsértőnek az a kérdésfeltevés sem, amely a felperes díj- és béremelési jogának tisztázására irányult. Az igazmondás hiányára utaló további interpelláció körében sem találta megalapozottnak a keresetet. A perköltségről a Pp. 81. §-a szerint határozott.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amely szerint nem sértette meg a felperes jóhírnevét, becsületét, emberi méltóságát. Hivatkozott arra, hogy mint ... város önkormányzatának képviselője 1/18 arányban részt vesz az önkormányzati fenntartású intézménynél, a ...-nél az üléseken a tulajdonosi döntésekben. Ebből következően a szolgáltató működésével kapcsolatosan kérdéseket tehet fel, illetve véleményt fogalmazhat meg, ez nem csak joga, hanem kötelessége is. Előadta, hogy a felperes munkájával kapcsolatban sok probléma merült fel, majdnem minden ülésen téma volt. Azon kijelentést, hogy nem akar a szabadidőközponttal foglalkozni, a felperes maga is leírta a város jegyzőjének. Az pedig a bizottsági ülésen hangzott el részéről, hogy az a probléma a központtal, hogy egyáltalán megépült. ... alpolgármester jelen volt ezen az ülésen és hallotta a kijelentést. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság ezt a kérdést nem tisztázta és a tanúktól erre nem kérdezett rá. Hivatkozott arra, hogy a „de lehet ez ...on” közlés csupán egy kérdést fogalmazott meg. A felperes fizetését nem pontosan írta le, hanem úgy fogalmazott, hogy közel 1 millió Ft. Előadta, hogy a lakosságnak, mint a szolgáltatás igénybevevőjének joga van tudni, hogy mire költi a szolgáltató a pénzt, a képviselőnek pedig kötelessége erről a lakosságot tájékoztatni.

Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kft foglalkozik a művelődési ház üzemeltetésével is. Megjegyezte, hogy a felperes nem hajtotta végre a tulajdonosi döntést és nem 2005. december 31-én, hanem 2006. április 1-jén vette át a bérlemény üzemeltetését. Ehhez kapcsolódik az a közlés, hogy „nem kíván

ezzel foglalkozni”. Hivatkozott arra is, hogy a polgármester, az alpolgármester és a jegyző is elmondta, hogy a felperessel, mint vezetővel problémák voltak, vizsgálat is indult ellene, azonban ezen tanúvallomások említése az ítéletben nem szerepel. A tanúk elmondták, hogy szakmai megfogalmazásokat tett az alperes a felperessel szemben, nem pedig a személye elleni kifogásokat. Az alperes előadta, hogy mint felügyelő bizottsági tagnak a felperes nem volt hajlandó a kérdéseire válaszolni, és leírta, hogy nem kívánja végrehajtani a tulajdonos utasítását. A tanúk elmondták azt is, hogy nem hajlandó a felperes az együttműködésre. 2006-ban az üzleti tervet nem a tulajdonos elvárásainak megfelelően készítette el. Az ténykérdés, hogy a korábbi vezetés kevesebb támogatásból, nagyobb létszámmal, kisebb veszteséggel működött. Sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet negatív színben tünteti fel, mint olyan személyt, aki a felperes feladatát gátolja, annak ellenére, hogy tényállításait tanúvallomások támasztották alá, pártállástól függetlenül. Az elsőfokú bíróság tanúkhöz intézett kérdése azt sugallta, hogy az alperes alkalmatlan a poszt betöltésére a Felügyelő Bizottságban. Kifogásolta, hogy több alkalommal is jelezte az elsőfokú bíróságnak, hogy viszontkeresettel kíván élni, azonban az elsőfokú bíróság ezzel nem foglalkozott, érvényesítésének módjáról az alperesnek nem volt tudomása, mivel ügyvéd nélkül járt el. Hivatkozott a Ptk. 76. §-ára, ahhoz fűzött indokolásra. Álláspontja szerint a véleménynyilvánítás határait nem lépte túl, és nem tett a Ptk. 78. §-ához fűződő indokolás szerinti valótlan közlést sem. Utalt az Alkotmány 61. § (1) bekezdésére, a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatra és a Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseire is.

Sérelmezte azt is, hogy bár az elsőfokú ítélet csak részben találta alaposnak a keresetet, a teljes perköltség megfizetésére az alperest kötelezte. Mindezek alapján kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően csupán a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül. Ebben a körben eljárva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helyesen állapította meg a tényállást, és arra alapított döntése is helytálló, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta a következők miatt.

Az alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel a másodfokú bíróság mindenekelőtt azt állapította meg, hogy eljárási szabálysértést nem követett el az elsőfokú bíróság, ugyanis az alperes határozott viszontkereseti kérelmet nem terjesztett elő, csupán utalt arra, hogy megfontolja annak előterjesztését, azonban erre konkrét módon nem került sor, a 9. számú jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy egyelőre nem jelent be ilyen igényt. A bírói kioktatási kötelezettség körébe nem tartozik az, hogy további esetleges igényérvényesítés lehetőségéről tájékoztassa az alperest a bíróság. Így tehát ezt alaptalanul sérelmezte az alperes a fellebbezésében.

Az ügy érdemi felülbírálata körében a másodfokú bíróság a következőkre alapította döntését.

Az Alkotmány 59. § (1) bekezdése alapján a jóhírnév védelméhez fűződő jog mindenkit megillet, míg a 61. § (1) bekezdése mindenki számára biztosítja a szabad véleménynyilvánítás jogát is.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, e jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. §-a értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - többek között - a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

Mindezek alapján tehát a jóhírnév sérelmének megállapítását a valótlan tényállítás, a való tény hamis színben való feltüntetése alapozza meg. A vélemény, bírálat akkor ad alapot személyiségvédelemre, ha közvetve vagy közvetlenül valótlan tényállítást tartalmaz, illetve kifejezőmódjában túlzóan sértő, bántó vagy lealázó.

A véleménynyilvánításhoz való alkotmányos alapjog tekintetében az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) határozatában megállapította, hogy a szabad véleménynyilvánítás jogának az alapjogok között kitüntetett szerepe van, azonban ez nem jelenti azt, hogy korlátozhatatlan jogról lenne szó.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a kérdésben, hogy a felperes, mint egy önkormányzati alapítású kft ügyvezetője, nem tekinthető közszereplőnek, így nem tartozik az átlagosnál nagyobb tűréssel viselni a vele szemben megfogalmazott kritikát.

A szabadidőközpont üzemeltetésével kapcsolatosan a képviselő-testület ...-i nyilvános ülésén az alperes azt állította, hogy a felperes egy bizottsági ülésen azt a kijelentést tette, miszerint a szabadidő központ üzemeltetésével az a baj, hogy egyáltalán megépült a csarnok, és hogy a felperes nem is akar foglalkozni az üzemeltetéssel, a legjobb az lenne, ha nem kellene csinálnia semmit. A felperes állítása szerint valójában az hangzott el, hogy már a beruházást elhatározó képviselő-testületi döntéskor a képviselők tisztában voltak a szabadidő központ éves támogatási igényével és kihasználhatóságával, ennek tükrében kell azt megítélni, hogy megalapozott döntést hoztak-e a beruházásról, illetve annak volumenéről és ezzel kapcsolatban nem lehet a problémákat a mindenkori ügyvezetésre hárítani.

Az alperes védekezésében arra hivatkozott, hogy ... és ... tud arról nyilatkozni, hogy ténylegesen az általa hivatkozott állítás hangzott el a felperes részéről. Azonban a tanúk vallomása ezt nem támasztotta alá.

Az is megállapítható volt, hogy a üzleti tervének elfogadása tárgyában összevont bizottsági ülésen a felperes a jegyzőkönyv szerint azt mondta, hogy a szabadidőközpont megvalósítása előtt szakvélemények igazolják, hogy a beruházás után a létesítmény nem lesz önfenntartó.

Mivel a Pp. 164. § (1) bekezdése és a Legfelsőbb Bíróság személyiségi jogi perekben is alkalmazandó PK 13. számú állásfoglalása alapján a bizonyítási kötelezettség az alperest terhelte a sérelmezett közlés valóságtartalma vonatkozásában, és az alperes nem tudta igazolni az általa közölteket, ezért az valótlan tartalmúnak bizonyult, tehát az alperes tévesen úgy tünteti fel a felperest, mint aki a munkájából eredő kötelezettségével nem kíván foglalkozni, ezáltal sértő módon interpretálta a felperes által korábban elmondottakat. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a jogsértést ebben a körben.

Helytállóan rendelkezett az elsőfokú bíróság a jogsértés megállapításáról a felperes havi jövedelmére vonatkozó közlés tekintetében is. Ugyanis a perben rendelkezésre álló adatokból az megállapítható volt, hogy a felperes havi jövedelme bruttó 480.600.-Ft. A tanúvallomásokból kitűnik, hogy célprémiumot, jutalmat is kaphatott, maximum 6 hónapra. A „Felhívás!” elnevezésű iratban az alperes azt állította, hogy a felperesnek közel havi 1 millió Ft a havi jövedelme. Egyértelműen megállapítható, hogy a szöveg havi jövedelemről szólt, jutalom és célprémiumra utalás abban nem szerepelt, így nem számolható be annakösszegezésébe a felperes esetlegesen a célfeladatok teljesítése esetére megillető célprémium, vagy jutalom. Ezen adatok alapján megállapítható, hogy az állítás valótlan tartalmú volt.

Az állított és a tényleges havi jövedelem közötti különbség pedig olyan nagymértékű, hogy nem állítható az sem, hogy közömbös pontatlanságról lenne szó.

A sértő tartalom tekintetében azt kellett megítélni, hogy abban a közegben, ahol a szórólap terjesztésre került, az átlagolvasó számára milyen jelentéssel bírt, és milyen hatás kiváltására volt alkalmas.

A szórólapon szereplő felhívás megszövegezése, amely szerint minden kiadás és költség a távfűtéses lakásokkal rendelkező emberek pénztárcáját terheli, majd a felperes havi jövedelmének téves feltüntetése alapján egyértelműen megállapítható, hogy sértő jellegű is a közlés, ezért a jogsértés megállapítására alapot ad.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a jogsértést, bár annak megfogalmazása aggályos, azonban felperesi fellebbezés hiányában azt a másodfokú bíróság nem érinthette.

A jogsértések megállapítására tekintettel helytállóan rendelkezett az elsőfokú bíróság az objektív jogkövetkezményekről, és egyetértett a másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegezésével és annak megítélésével is.

A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja értelmében, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint. A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. A Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdése értelmében pedig a kárért felelős személy kártérítés címén, a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást és költséget köteles megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. E rendelkezések figyelembevételével a kártérítés megállapításához három együttes feltétel fennállása szükséges, a jogellenes és felróható magatartás, a kár és a kettő között fennálló releváns okozati összefüggés, amelyet általában a károsult köteles bizonyítani. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a jogsértőnek bizonyult közlések alkalmasak voltak arra, hogy a felperes környezetében a személyéről, illetve a munkájáról hátrányos kép alakuljon ki, szakmai megítélése negatív irányban megváltozzon.

A felperes által érvényesített nem vagyoni kártérítési igény szerinti pertárgyérték alacsonyabb volt, mint a meg nem határozható pertárgyérték szerinti (350.000.-Ft), így 21.000.-Ft kereseti illetéket kellett alapul venni a perköltség számításánál. Figyelemmel volt arra is a másodfokú bíróság, hogy 1/3-2/3 arányú volt a pernyertesség-pervesztesség aránya. Megállapítható volt, hogy a felperes 7.000.-Ft kereseti illetéket rótt le. Így mind a felperes, mind az alperes további 7.000.-Ft le nem rótt kereseti illeték megfizetésére köteles.

Az elsőfokú eljárás során a felperesnek járó egyéb perköltséget indokoltnak találta a másodfokú bíróság.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltakra.

Budapest, 2007. november 22.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.
a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k. . Győriné dr. Maurer Amália s. k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hiteléül:
tisztviselő